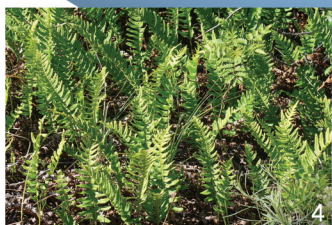
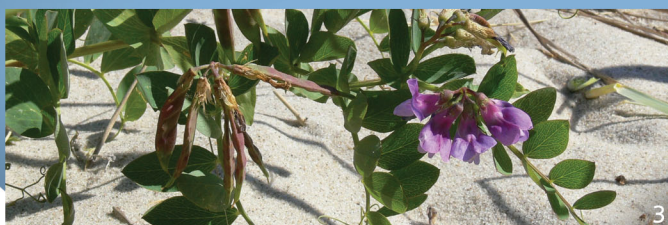

Naturalny stan roślinności wydm nadmorskich
(z lewej wydma biała, z prawej – wydma szara,
dalej sosnowy bór nadmorski).

Fotografie roślin wydmych
Jacek Herbich

Rośliny typowe dla wydmy Półwyspu Helskiego

1. Wydmuchrzyca piaskowa *Ammophila arenaria*
2. Fiołek trójbarwny, odmiana nadmorska
Viola tricolor subsp. maritima
3. Groszek nadmorski
Lathyrus japonicus subsp. maritima
4. Paprotka zwyczajna *Polypodium vulgare*
5. Honkenia piaskowa *Honckenya peploides*
6. Rukwiel nadmorska *Cakile maritima*
7. Mikołajek nadmorski *Eryngium maritimum*

Wiecej o projekcie i jego historii na:
www.hel.ug.edu.pl
w zakładce HELSKI CYPEL

Projekt nr POIS 05.01.00-00-360/12
„Rewitalizacja szaty roślinnej i wydmych siedlisk przyrodniczych Cypla Helskiego”.
współfinansowany przez Unię Europejską
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
Projekt dofinansowany ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
oraz ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Beneficjent:
Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego

Instytucje wspierające:
Urząd Morski w Gdyni
Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wejherowo
Gmina Miasto Hel
Uniwersytet Gdański

KONTAKT:
Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Bażyńskiego 1a, 80-952 Gdańsk
tel.: 58 552 03 53 e-mail: frug@ug.edu.pl www.frug.ug.edu.pl

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach programu Infrastruktura i Środowisko

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

Rewitalizacja szaty roślinnej i wydmych siedlisk przyrodniczych Cypla Helskiego

Autor zdjęcia: Kacper Kowalski, www.aeromedia.pl

Zgodnie ze słownikiem, cypel jest najdalej wysuniętą w morze częścią półwyspu. Ale Cypel Helski pod względem przyrodniczym jest obiektem wyjątkowym - jedynym takim nie tylko w Polsce, ale i na Bałtyku, aktywnym zakończeniem mierzei wrastającej w morze i przyrastającej na długość.

Cypel zaczyna powstawać pod wodą. Tam zaczyna się pierwotna akumulacja niesionego przez prądy morskie piasku. Wykształcone, w postaci stromego, sięgającego na głębokość prawie 60 m stoku, podwodne przedłużenie półwyspu, jest formą unikatową w skali europejskiej.

Nadwodna część Cypla Helskiego jest „wydmą w pigułce”. Związane z wydmami siedliska przyrodnicze wraz z identyfikującymi je zespołami roślinnymi występują tu w swoim niemal pełnym zróżnicowaniu florystyczno-ekologicznym. Ta koncentracja na niewielkim areale ma ogromne walory naukowe i dydaktyczne.

Naturalne zróżnicowanie przyrody w miarę stopniowego wydłużania nadwodnej części półwyspowego cypla to wynik stopniowego rozwoju gleb. Proces ma oparcie w stale dobudowywanej plaży. Piasku dostarcza jej morze i zatoka. Pionierska plażowa roślinność powstrzymuje jego zbyt swobodne przemieszczanie. Budują się wydmy przednie (pierwotne), które w miarę zagęszczania roślin i gromadzenia piasku tworzą pozabawione jeszcze próchnicy wydmy białe (stąd ich nazwa). W tym trudnym, niestabilnym siedlisku królują przystosowane do życia w ruchomych piaskach gatunki wysokich traw wydmych.

Rok 1994. Szare wydmy Helskiego Cypla wolne od gatunków obcych i presji turystycznej (fot. Tomasz Degórski)

W miarę stabilizacji piasku powstaje wydma szara z tworzącą się próchnicą i z niską roślinnością. Pojawiają się pierwsze sosny – pionierzy sosnowego boru nadmorskiego. Są też niewielkie skupienia wrzosu i bażyny. Wszystkie te formacje roślinne są identyfikatorami siedlisk przyrodniczych, chronionych tu w ramach ostoi Natura 2000 - Zatoka Pucka i Półwysep Helski (PLH 220032).

Pomimo formalnej ochrony siedliska są zaśmiecanie i wydeptywane. Ich naturalność jest zakłócana inwazją nasadzanych dla umacniania wydm krzewów - róży pomarszczonej i wierzby kaspijskiej. Oba te obce bałtyckim brzegom gatunki, skutecznie zajmują powierzchnie roślin rodzimych. Ubytki powiększa rozrost groźnej robinii akacjowej i licznych chwastów, które wykorzystały nawieziony tu obcy wydmom żyzny substrat glebowy.

Działania naprawcze i ochronne są w tej sytuacji działaniem logicznym i koniecznym. Dlatego właśnie podjęto działanie polegające na rewitalizacji szaty roślinnej i wydmych siedlisk przyrodniczych Cypla Helskiego. Realizatorem jest Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego oraz wyspecjalizowani w ochronie przyrody uniwersyteccy eksperci – botanicy i ekolodzy. Projekt wspierają zarządzający Cyplem: Urząd Morski w Gdyni oraz Nadleśnictwo Wejherowo.

Rok 2007. Inwazja obcej roślinności oraz początki wydeptywania powierzchni wydmy Helskiego Cypla. (fot. Dariusz Bógdał)

Projekt wzmocni:

1. Patrol Ochrony Cypla Helskiego. W jego skład wejdą przeszkoleni wolontariusze – przyrodnicy, wykonujący prace pielęgnacyjne wobec odtwarzanego siedliska, dozór miejsca oraz udzielanie i zbieranie niezbędnych informacji.
2. Instalacja tablic info-edukacyjnych na temat celów projektu, cech miejsca odtwarzanego siedliska oraz sposobów zachowania się na tego typu obszarze.

Projekt obejmuje 10 ha chronionych siedlisk. Na początek zaplanowano usunięcie z tej powierzchni obcego glebowego substratu, chwastów oraz i innych obcych siedlisku gatunków. Oczyszczone powierzchnie zostaną obsadzone gatunkami traw wydmych tj. wydmuchrzyca piaskowej i piaskownicy zwyczajnej. Powinno to, przyczynić się do spontanicznej regeneracji siedliska skutkując rozwojem innych typowych dla tego miejsca roślin.

Główny, spodziewany ekologiczny efekt projektu to: odtworzenie i skuteczna ochrona naturalnego charakteru siedlisk wydmych wraz z ich swoistą strukturą roślinności przy zachowaniu naturalnych walorów krajobrazowych tego miejsca.

Rok 2013. Zniszczone wydmy oraz nowe pomosty służące skanalizowaniu ruchu osób odwiedzających Helski Cypel. (fot. Dariusz Bógdał)